

WINDBRUGSTRAAT

Naar het z.g.-Windhuis en de Windbrug
die zich hier vroeger bevonden

Arnold Fortuin

Hij loopt, wat onopvallend, in het hartje van Enschedees binnenstad: de Windbrugstraat. Je moet goede ogen of een prima bril hebben om hem op de kaart van Enschede te ontdekken: dat kleine stukje Enschedese historie; de verbindingsweg tussen het Van Loenshof en Achter 't Hofje.

Eens werd onze stad omzoomd door een gracht; waarover, bij de twee uitgangen (bij de Espoort en de Veldpoort), een voetgangersbrug lag. Er was, zo luidt het verhaal 'grote behoefte' aan meer grachtovergangen. Daarom schonk burgemeester Hendrik ter Kuile, die op het Van Loenshof woonde en er een ververij (toevallig dicht bij de gracht?) had, een stuk van zijn tuin om de aanleg van een derde voetgangersbrug mogelijk te maken. Een betere infrastructuur zou hem wel eens van pas kunnen komen. De straat die in zijn tuin werd aangelegd, kreeg de naam Windbrugsteeg, naar Ter Kuile's woonhuis dat de naam 'Windhuis' droeg. Dat huis leende in 1925 ook zijn naam aan het in 1954, door de aanleg van de Boulevard verdwenen Windbrugplein. L.A. Stroink noemt hem in Stad en man met buitengewone

*Straatnaam
als spiegel
van historie*

Land van Twente': 'een gaven van hoofd en hart'

Ook aan de noordzijde nieuwe brug voorzien. winkeliers en herbergiers

van de stad was zo'n Maar dat pikten de niet, die bij de bestaande

voetgangersbruggen woonden. Zij vreesden concurrentie als de plannen zouden worden gerealiseerd. Hun protest bleek de notabelen van die tijd overigens nauwelijks te imponeren. Een paar jaar later, in 1841, werd de vierde brug over de gracht gebouwd: de Knibbelbrug. De zorg om hun handel leek overigens niet zonder reden. Enschede telde rond 1839, toen de textielindustrie in opkomst was, maar 3253 inwoners. Van die paar duizend inwoners was het merendeel nog straatarm.

De stad groeide ondanks zijn krappe jas; er was onvoldoende grond voor nieuwe bedrijven. Een poging van een paar ondernemers om Enschede, ten koste van Lonneker, uit te breiden haalde het niet omdat Lonneker te veel compensatie vroeg. Daarom zetten ondernemende mannen net buiten de gemeentegrenzen, een paar fabrieken neer: de Stoomspinnerij en de Bontweverij van De Maere, die in het Belgische St. Nicolaas zijn bedrijf verloren had, en met subsidie, in Enschede wilde beginnen. Ook dat zat de neringdoenden van die dagen niet lekker; wat er nog aan klanten was verdween met die nieuwe fabrieken over de gemeentegrens. [m.m.v. Leo Metternich]

Windbrugstraat gezien vanuit
'Achter 't Hofje'

Windbrugstraat gezien vanuit de 'Walstraat'
Foto's: Venancio Cos